

KLEURETSEN, EEN AMBACHT

door Anneke Visser – Somsen [59]

Op ons verzoek vertelt kunstenaar Anneke Visser – Somsen [59] uit Zierikzee ons iets over haar ambachtelijk bezig zijn als **kleuretser**.

Het is boeiend om in dit blad kennis te kunnen maken met Somsens die een bijzonder talent hebben, of een interessant beroep, of een dierbare hobby..

Anneke heeft als etser al verscheidene exposities gehad, ook stond ze met haar werk op onze grote Somsen Reunie in 1997. Misschien herinnert iemand zich dat nog.

Anneke vertelt over haar werk, geeft bijzonderheden en achtergronden.

Anneke, kleuretser

“Laat ik beginnen te melden dat ik op 12 maart 1938 in Kampen ben geboren als Anna Harmina Willemien Somsen, roepnaam Anneke.

Als kind knutselde ik heel graag en zette voorwerpen in mijn slaapkamer zo neer, dat ze goed uit zouden komen, het moest esthetisch zijn.

Van jongs af aan heeft kleur mij aangetrokken. Ik zette kleuren naast elkaar om het effect te zien van hun samenspel. Te ervaren hoe een kleur verandert door de kleur ernaast.

Iets heel anders wat ik als kind graag deed is buiten spelen, met de autopop erop uit. Dat trekje is ook nu nog gebleven, want ik ga er nog steeds graag op uit, nu echter met echtgenoot en auto voor kampeerreizen met de tent.

Opleiding

Tijdens mijn opleiding als kleuterleidster in Zwolle leerde ik van mijn tekenleraar om figuren eenvoudig te verbeelden in *gouache tekeningen*. Hij zag wel wat in mijn tekeningen. ‘Het hééft wat’, zei hij, ‘ga door’. Dat doorgaan kwam pas later, want tijdens mijn opleiding leerde ik mijn man, Hans Visser kennen. Wij trouwden en kregen snel na elkaar vier kinderen. Voor de kunst was er toen geen tijd.

Eerst woonden we in Kampen, daarna hebben wij enkele jaren in Peru gewoond en vervolgens kwamen we terug in Nederland en woonden in Lelystad.

In Lelystad ben ik weer met schilderles begonnen. Toen we vier jaar later naar Zierikzee verhuisden kwam er meer tijd vrij voor mij. Na het volgen van verschillende schilderlessen leerde ik bij een kunstenaar in Zierikzee het etsen. Vanuit een diep gevoelde behoefte om ambachtelijk bezig te zijn kwam ik daar toe. Dat etsen bleek een heel goede bevrediging te geven.

Zomaar gaan doen wat je wilt. Bij de etstechniek voel ik mij thuis. Sinds 1983 ben ik ermee bezig en vanaf 1984 volg ik met een groepje etslessen aan de Vrije Academie in Rotterdam. In deze groep is ieder met heel verschillende onderwerpen en etstechnieken bezig. Het is gezellig, ontspannend, hard werken, de middag vliegt voorbij.

Ik ben een kijkster en kan op een fietstochtje naar de stad zoveel zien, dat ik de ets al voor mij zie. Ook de spelen in mijn jeugd, zoals kaatsballen,

Anneke Visser-Somsen [59] toont één van haar lijnetsen

touwtje springen en hinkelen resulteren jaren later in etsen. Het verblijf in Peru en het reizen, mijn andere favoriete bezigheid, leveren etsen op van betoverende landschappen en van mensen in andere culturen.

Aanmoedigingsprijs

Bij de eerste expositie in 1984 in Kampen kreeg ik een aanmoedigingsprijs in een landelijke wedstrijd. Heel wat solo- en groepsexposities volgden in Zierikzee, Sommelsdijk, Giessenburg, ook samen met de groep van de Vrije Academie in Rotterdam e.o.

We hebben als groep in een oplage van vijftien stuks een boek uitgebracht, waarin van ieder van ons een ets staat afgedrukt. Een handboekbinder heeft dit voor ons ingebonden.

In juli en augustus waren zes etsen van mij te zien over een Poolse rondreis in 1997 met titels als: *Een joodse begraafplaats*, *Interieur van een synagoge*, *De kerk beschut*, etc. De titel: ‘*De kerk beschut*’ sloeg op een klein kerkje in een open luchtmuseum waar, rondom de kerk, een afdak de kerkgangers beschermde tegen sneeuw en regen. Aan deze expositie deden kunstenaars mee van de Hervormde en de Gereformeerde kerk in Zierikzee met onderwerpen over religie. De expositie was drie middagen in de week open. De bijdragen van de andere kunstenaars bestonden uit quilts en schilderijen.

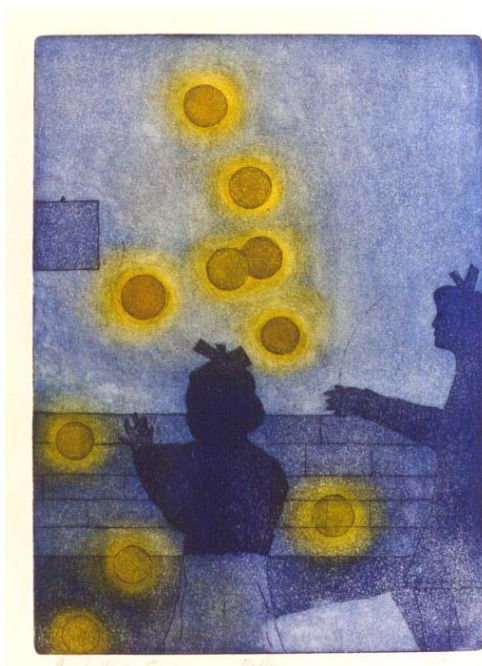
Het samenzijn van mensen boeit mij en ik probeer

uit te beelden wat hen een moment of langer bepaalt tot elkaar. Wat hen in hun saamhorigheid beweegt en hoe ze als mens een eenheid vormen. Mensen, die ik bijvoorbeeld in 1973 in New York heb gezien en in 2000 in Nepal. Hun beeld zit op mijn netvlies. Van New York heb ik een ets gemaakt met als titel: *Gesprek in New York*, van een groepje van twee vrouwen en twee mannen die met elkaar staan te praten. Van Nepal heb ik drie etsen gemaakt van drie vrouwen, die met grote balen op hun hoofd aan komen lopen en weer verdwijnen naar hun veld? Of hun huis? Ik maak op reis veel foto's en die zijn een geheugensteuntje wanneer ik later een ets wil maken van wat ik gezien heb.

Hoe ontstaat een ets?

De techniek die ik gebruik is aangepast aan wat ik wil laten zien. Ik werk op zinkplaten. Die worden eerst gevild en geschuurd, dan wordt de voorkant van de plaat afgedekt met lak en het ontwerp wordt met carbonpapier in spiegelbeeld opgebracht op de plaat, waarna de tekening met de etsnaald wordt ingekrast. De achterkant krijgt nu een laklaag en de plaat gaat in een zuurbad. In de getekende lijnen ontstaan groeven door het zuur. Daarna kan de plaat schoongemaakt worden, in geïnt en afgedrukt worden. Dit is de meest eenvoudige vorm: een *lijnets*.

Ik werk echter veel met aquatint d.w.z. hars wordt op de plaat gestrooid en opgebrand en daarna gaat de plaat nog verscheidene keren in het zuur. Vlakken van licht en donker zijn zo te realiseren.

Een zonnige kleurets

Met de suikeraquatint-techniek werk ik ook graag.

Alles ziet er dan beweeglijker uit. De structuur van de tekening wordt bepaald door de manier waarop de suikerstroop opdroogt op de plaat. Het is heel leuk werk. Ook de Vernis-mou-techniek met gedroogde planten pas ik toe. Okertinten, rood, geel, oranje, lila enz., regelmatig komen zo alle basis- en mengkleuren aan bod bij het afdrucken op de etspers.

Het is een langdurig proces en ik zie pas hoe de ets geworden is nadat de plaat is afgedrukt.

In ieder geval uitgeleerd raak je nooit!

Anneke aan het werk bij haar pers

Op reis

Momenteel leg ik van onze reizen een collectie foto's aan van deuren, waar de tand des tijds aan heeft geknaagd.

Hans en ik lopen samen als rugzakkampeerders bijvoorbeeld de *Grand Randonnees* in Frankrijk.

Najaar 2002 maakten we een reis vanaf Seattle, naar Idaho, per auto. naar een broer en zus van Hans. Terug langs een andere route. Daarna vlogen we naar Toronto, Canada, en gingen naar mijn neef Teun Hunse [68] in St. Catherines.

Vervolgens liepen we een stukje van de ongeveer 800 km lange *Bruce trail*. Ja, ons tentje en onze rugzakken namen we van uit Nederland mee.

't Was een fijne reis met veel inspiratie voor nu en later. Mijn etsnaald wachtte me op " . ■